

et alii, quòd, si Scripturæ præsentationum deperditæ sint, testes admitti possint, qui testentur de scripturis super continua presentatione confectis, et de earum tenore (*arg. c. 12. de privil.*) Hæc tamen adeò stricta probatio non requiritur, si non contra Ecclesiam, sed contra privatum exigitur; quia privato jus non assistit: vel si aliunde cesset præsumptio iniquæ usurpationis, ut si institutor æquè potens fuit ac patronus, ut non facilè sineret hujus juris iniquam usurpationem.—3.º Privatus contra Ecclesiam facilius probat juspatr., putà ex instrumento authentico, ex tempore immemoriali quo admissæ sunt presentationes, ex fama cum aliis adminiculis, antiquis monumentis, honoratiore loco patroni etc.

354. Q. VII. *Quis derogare possit juripatronatus?*

R. Hodie regulariter solus Papa: non quidem pro placito, sed ex justa et gravi causa; cùm jus quæsitum sine tali causa neque Princeps tollere possit. Imò Papa patrono laico non censetur præjudicare, nisi id exprimat specialiter; siquidem patronatus laicus habetur ex causa onerosa, et ideo sub generalibus reservationibus non venit; bene verò patronatus Ecclesiasticus, qui habetur ex causa gratuita. Unde nec Legatus à latere tam facilè derogare potest patronis per Trident. sess. 24. c. 19. *de reform.*, quamvis olim sibi reservare potuerit beneficia jurispatr. Ecclesiastici (*c. 28. h. t.*), neque Episcopus ea potestate pollet, v. g. ut præsentatum idoneum rejiciat, vel Ecclesiam patronatam alteri uniat sine consensu patroni: multò minùs, ut Ecclesiæ qualitates in fundatione expressas mutet, etiam de consensu successoris patroni (*c. 8. 14. 20. h. t. Clem. 2. de Relig. domib. c. 33. de Præb.*)

355. Q. VIII. *Quibus modis juspatronatus amittatur?*

R. 1.º *Ex delicto*: cui annexa est privatio talis juris, uti sunt: cædes rectoris vel beneficiati Ecclesiæ patronatæ, (*c. 12. de pœnis.*), hæresis, simoniaca venditio jurispatr. (*cap. 6. h. t.*), iniqua honorum Ecclesiæ usurpatio (Trident. sess. 25. c. 9. *v. nec dictum jus, de reform.*), crimen læsæ majestatis, vel aliud inducens confiscationem honorum, quibus annexum est juspatronatus.—2.º *Sine delicto* amittitur juspatronatus voluntaria cessione (*cap. un. h. t. in 6.*), unione cum alia Ecclesia ex consensu patroni (*c. 8. de constit.*), non usu, extinctione familiæ, extinctione Ecclesiæ: quo casu, si patronus monitus nolit, et alius reædificet et dotet Ecclesiam, iste acquirit juspatronatus.

TITULUS XXXIX.

DE CENSIBUS, EXACTIONIBUS ET PROCURATIONIBUS. ^a

356. *Nota* Censum generaliter accipi pro quacumque annua pensione; hic autem *Census* significat annuam pensionem ex proventibus Ecclesiæ dari solitam. *Exactio* est: contributio pecuniæ; vel ordinaria, quæ singulis annis penditur; vel extraordinaria, quæ ex causa necessitatis imponi solet. *Procuraciones* sunt: victualia moderata, quæ Episcopo, vel alteri nomine ejus visitanti Ecclesiam præstantur.

357. Q. I. *Quis possit Ecclesiis censum imponere?*

R. 1.º Papa ob generalem administrationem (*c. 8. de priv.*)—2.º Episcopus in limine fundationis (*c. 16. h. t.*), vel in consecratione Ecclesiæ (*Can. 30. Eleuterius 18. q. 2.*), vel si legitimè concedat, v. g. Regularibus aliquas Ecclesias, aut exemptionem à sua jurisdictione (*c. 21. h. t. c. 6. de relig. domib. c. 9. de his. quæ à Prælat.*)—3.º Patronus in limine fundationis de consensu Episcopi (*c. 23. de jure patr. c. 24. de elect.*), non verò ex postfacto (*cap. 7. 15. hoc tit.*)—4.º Ex nova causa justa, v. g. pro necessitatibus Ecclesiæ cathedralis, debitis exolvendis, pro erigendo necessario seminario Episcopus potest novum censum imponere, aut veterem augere (Trid. sess. 22. c. 8. *de refor.*), modò accedat consensus capituli, et census usui Episcopi non applicetur (*c. 7. h. t.*), nisi eo casu, quo Ecclesiam à sua jurisdictione eximeret, vel eam monasterio concederet: tunc enim in recognitionem prioris subjectionis et gratiæ acceptæ, pensio annua Episcopo dari potest (*c. 6. de relig. domib.*) Ceterùm ex solo censu annuo non probatur subjectio Ecclesiæ, vel monasterii; quia talis census ex alio capite solvi potest, v. g. vi fundationis in signum libertatis datæ etc.; nisi in annua præstatione dicatur, vel ex circumstantiis colligatur, eam fieri ratione subjectionis: quo sensu procedit *cap. 2. h. t. ibi: ideo enim tributa præstatis, quia hæc est probatio subjectionis.*—De jure, et possessione, et amissione censuum idem proportionaliter sentiendum, quod de aliis juribus.

358. Q. II. *In qua moneta solvendi sunt census aut debita antiqua?*

R. 1.º Si conventum est de certa specie monetæ, et numero, v. g. ut solvantur 10 aurei in specie, tunc in tali specie et numero solvi debet, sive valor crescat aut decrescat (*Arg. l. 99. ff. de solut.*), quia contractus ex conventionem legem accipiunt, nisi aliud præscriptione fieret; vel moneta prior non esset acquisibilis, quo casu solvendum esset in moneta alia ejusdem æstimationis (*arg. c. 19. h. t.*)

^a—Agitur de hac materia in Sexto, Clementinis, Extrav. comm. h. t.—In Decreto 10. q. 1. 2. 3. et Can. 37. cum seq. 41. q. 1. et Can. 20. in fin. cum seqq. 25 q. 8.—In Trid. sess. 24. c. 5. *v. interimque de reform.*

2.º Si non est conventum de certa specie et numero, solutio faciendā est secundū valorem currentem, etsi pretium nummorum decrescat aut accrescat, atque itā damnum et commodum est debitoris: itā Sylv., Sol., Myns., Layman, Schm. etc. contra Cov. Bartol., Tiraq., Fach., Fagn. et alios, volentes damnum esse creditoris, si valor extrinsecus monetæ decrescat. *Prob.* ex ordinatione monetaria Ferdinandi I id statuentis ann. 1559. Ratio est: tum quia pecunia non attenditur secundū corpus et materiam, sed secundū valorem publicum (*lib. 1. ff. de contrah. empt.*); tum quia in solutione attenditur non solum tempus contractus, ex quo habetur quantitas debiti; sed etiam tempus solutionis, ex quo consideratur valor pecuniæ, ne illo attento, plus vel minus solvatur, quam debeatur. Unde si accepisti à creditore 25 aureos per 4 florenos, adeoque 100 flor., et aureus crescat ad 5 flor., satisfacies dando 20 aureos: si verò aureus decrescat ad 3 flor., pendere debebis 33 aureos et $\frac{1}{3}$, seu unum florenum.—Nec obstat *l. 22. ff. de R. C.*; nam in vino, tritico et similibus rebus mutuò attenditur sola materia, quantitas et qualitas; non verò valor æstimationis; et cons. vinum idem genere restitui potest et debet; sive valor vini crescat, sive decrescat. Econtra in pecunia non attenditur corpus, sed principaliter valor extrinsecus; adeoque de moneta tantum restitui potest et debet, quantum requiritur secundum valorem currentem; licet monetæ valor immutetur extrinsecè auctoritate Principis.

3.º Si valor intrinsecus, seu bonitas monetæ mutetur crescendo aut decrescendo, et non est conventum de certa specie et numero, probabiliter solutio fieri potest in moneta currente ejusdem publici valoris, et æstimationis; itā Gemina., Gonzal. c. 26. *h. t.*, Menoch, Schmalz. cum citatis contra Bartol., Abb., Laym., Fagn. c. 20. *h. t.* et plures alios Theologos et canonistas volentes solutionem debere fieri in antiqua moneta, vel secundum æstimationem ejus: v. g. accepisti 10 aureos mutuos biunciales; si stante valore extrinsecò eodem, aureus intrinsecè mutetur in uncialem, vel aliquid de materia deteriori ei admisceatur, tunc tenebis reddere vel 10 aureos antiquos, vel 20 novos: in illa verò sententia, quam hic ut prabilem defendo, satisfacies, reddendo 10 aureos novos unciales, quia secundum valorem publicum, qui unice spectatur in pecunia, tantum reddis, quantum accepisti, puta 40 flor. in aurea moneta, licet de materia auri minus reddas. Rationes sunt eadem, quæ pro priori assertionem: nam hoc modo nulla fit iniustitia creditori; quia formaliter eandem quantitatem recipit, quam dedit; ex alia verò parte illud materiæ damnum, quale sit, sufficienter purgatur ex causis publicis et gravissimis, ob quas solum licet Principi monetæ intrinsecum et extrinsecum valorem immutare. Favet etiam *Clem. 2. de decim.* ibi: *ad monetam currentem*

Dices—I. In mutuo tacite semper convenitur, ut æquè bonum nobis reddatur, *l. 3. ff. de R. C.* quod non sit in præsentem, ut si pro aureo biunciali reddatur uncialis.—II. *Cap. 20. et 26. h. t.*, præcipitur solutio fieri secundum antiquam monetam.

R. *Ad I.* In pecunia (in qua corpus seu materia non attenditur) æquè bonum redditur, dum eadem quantitas valoris publici redditur; in alio

autem mutuo, ut vino, æquè bona materia restituenda est. Est ergo sicut damnum, ita et lucrum debitoris, si bonitas intrinseca monetæ augeatur vel minuatur.—*Ad H. C. 20.* præcipitur solutio æqualis secundum publicum valorem, secundum quem tres ducenses non adæquant unum Papiensem; bene verò quinque vel sex. Vel si de valore intrinsecò sermo est, videtur ibi conventio fuisse super specie et numero sex denariorum Papiensium solvendorum. *C. 26. cit.* jubetur debitum solvi in moneta turonensi; quia nova parisiensis, quam Canonici injustè prætendebant, erat melior, non tantum in valore intrinsecò, sed etiam major in valore extrinsecò; vel forsan æqualis valoris extrinseci fuit, et tunc electio est debitoris in qua moneta solvere velit.

4.º Si valor monetæ enormiter crescat vel decrescat, v. g. ut moneta unius floreni eleveatur ad 8 florenos, idque ex causa publica et in perpetuum, solutio fit secundum currentem novum valorem; cum in hoc sit adæquatio debiti et soluti. Si verò id fiat ad tempus, nec creditor ad recipiendum, nec debitor ad solvendum cogi potest, ut si moneta 6 florenorum decresceret ad valorem unius floreni; quia uterque enormiter læderetur, nisi forsan valor mercium eodem modo augetur aut minueretur.

5.º Legatum pecuniæ solvendum est secundum mentem testatoris disponentis; et quidem, si præcepit dari 100 ex pecunia sua, dandi sunt denarii 100, sive eorum valor crescat, sive decrescat; si verò indeterminatè præcepit dari 100 florenos, hi solvendi sunt secundum valorem currentem mortis tempore, à quo dies legati cedit (*l. 28. ff. quando dies leg. ced.*), præsertim si mortis tempore idem sit valor qui tempore conditi testamenti, licet deinde ante solutionem mutetur. At si legatum pecuniæ sit annuum, præsumitur esse legatum quantitatis, et consequenter secundum valorem currentem exolvendum est, sive valor crescat, sive decrescat.—Qui vovit, se daturum, v. g. 10 mensuras annuas tritici pro Ecclesia, non determinando mensuram, satisfacit dando in minima mensura (*cap. 18. h. t. l. 50. §. fin. ff. de legat. 1.*), quia in obscuris minimum est sequendum.—Nec obstat *lib. 38. §. 2. ff. de auro legat.*; nam hæres ideo tenetur templo offerre statuam saltè argenteam, quia tunc in templo non ponebantur statuæ, nisi aureæ vel argenteæ, non verò æræ, ut ait *Jetus. ibid.*

359. Q. III. *Quid Episcopus exigere possit ab Ecclesiis?*

R. 1.º Ea omnia, quæ ei debentur ex lege diœcesana; puta quartam decimarum et mortuorum, cathedraticum seu synodaticum, et subsidium charitativum, de quibus dixi *l. 1. tit. de off. Ord. n. 235.*

360. Q. IV. *Quid juris circa procuraciones?*

R. 1.º Procuraciones, seu moderata victualia secundum facultates Ecclesiarum et Clericorum debentur visitatori; et quidem principaliter Episcopo, si per se visitet; secus alteri nomine illius visitanti, non vero Episcopo servata forma *Trid. sess. 24. c. 3. de ref.*

Si visitator non sit Episcopus, sed vicarius, vel generalis, vel capitularis vel alius substitutus, sive etiam vicarius Apostolicus, procuratio solvenda est pro medietate tantum summæ Episcopo solvi consuetæ; cum non deceat, ut hi incedant cum tanto comitatu, quanto indiget Episcopus,

qui majori præfulget dignitate, ut ex pluribus de^r. Cong. Conc. relat. à Monacello tom. 3. tit. 2. form. 4. num. 3 et tom. 6. suppl. ad tom. 3. n. 79 et 80 de vicario capitulari à Thes. Resol. die 28 Julii 1708, tom. 9, p. 152. Reliqua vide in summaris hoc eodem titulo post cap. *Cum venerabilis* 21., et Elencho II. num. 126. et 127.

Idem dic de Legato Apostolico suam Provinciam visitante (c. 17. 19. 23. 24. h. t.); aliàs nolentes visitatorem procurare, excommunicari possunt (c. 25. eod.)

2.º Licet ex Decreto Innocent. IV et Greg. X c. 1. 2. h. t. in 6., visitator non potuerit accipere procurationes in pecunia sed solum in victualibus, hodie tamen ex Const. Bonifacii VIII. cap. 3. *Felicis eod.*, permittitur pecuniam accipi loco victualium; non tamen simul munera vel procurationes: aliàs duplum restituere tenetur (c. 23. in fin. h. t.)

3.º Visitator remittere potest procurationem particularem sibi debitam; non tamen onus procurandi, cum hoc cederet in præjudicium successorum. Nec regulariter præscribi potest procurationibus, quæ annexæ sunt visitationi, cui præscribi nequit extinctivè (c. 17. et 24. h. t.), nisi forsitan præscriptio esset immemorialis, quæ æquivalet privilegio, liberante laici onere procurandi.

4.º Ad procurationes tenentur Ecclesiæ et loca religiosa non exempta, jurisdictioni Episcopi subjecta, dum actu visitantur, etiam si pervenerint ad exemptos, cum transeant cum suo onere (Clem. 1. hoc tit.); non tamen laici, monasteria exempta et oratoria privata (cap. fin. hoc tit.) Forma visitationis præscribitur c. 1. hoc tit. in 6. In praxi consulenda sunt statuta et consuetudines cujusque diocesis.

361. Q. V. *Quid juris circa exactiones profanas seu seculares?*

R. 1.º Princeps ex justa et publica causa necessitatis imponere potest suis subditis novas exactiones: ita com. Nam subditi secundum proportionem suarum facultatum obligantur ad succurrendum publicis necessitatibus; ergo: cessante autem tali causa, cessare debent exactiones. Harum variæ sunt species: *Tributa* seu census, quæ præstantur ex fundis, eorumque fructibus. *Tallia* seu collectæ, quæ ex facultatibus patrimonii præstantur. *Vectigalia*, quæ ex rebus et mercibus inventis. *Gibellæ* seu accisæ, quæ ex vino, sale, aliisque venalibus rebus dantur. *Guidagia* seu pedagia, quæ pro securo transitu imponuntur. *Capitatio*, quæ personis seu capitibus, sine respectu ad eorum bona imponitur. Ne nimium gravamen pauperibus inferatur, regulariter in capitacionibus habenda est ratio facultatum, ut docet Lipsius l. 2. c. 3; aliàs magna inæqualitas ponitur inter subditos.—2.º Principes in terris suis sine justa causa novas exactiones imponentes, ipso facto incurrunt excommunicationem reservatam in casu 5 *Bullæ Cænæ*: eandem incurrunt privati c. 10. h. t.; imò de jure civili plectendi sunt perpetuo exilio (l. fin. C. vectigal. nov. 3.) In casu 18 *Bullæ Cænæ* excommunicantur et anathematizantur omnes, qui collectas, decimas, tallias, præstantias et alia onera Clericis, Prælati et aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, et Ecclesiarum, monasteriorum et aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus et

proventibus hujusmodi absque Romani Pontificis speciali et expressa licentia imponunt, et diversis etiam exquisitis modis exigunt: aut sic imposita, etiam spontè dantibus et concedentibus recipiunt. Neque, qui per se vel alios directè vel indirectè prædictè facere, exequi vel procurare non verentur, cujuscumque sint præeminentiæ, etiam si imperiali aut regali præfulgeant dignitate, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti etc. Et hanc excommunicationem jubentur Ordinarii per se, vel à suis subditis publicari, donec illi sic exacti restituerint, et de transgressione hujusmodi satisfecerint competenter (Clem. fin. h. t.) Sub hac tamen prohibitione non continentur onera realia, quæ cum fundis ad Clericos et Religiosos pervenerunt; sed hæc præstanda sunt, sicut antea præstari consueverunt: quia res cum suo onere transit.—Plura de his dicentur infra tit. 49. de imm. Eccl.

TITULUS XL.

DE CONSECRATIONE ECCLESIE VEL ALTARIS.

362. *Nota.* Nomine Ecclesiæ hic non venire cœtum fidelium, sed ipsum materiale templum, cujus consecratio seu dedicatio est solemnis deputatio ad cultum divinum, interveniente debita materia et forma à legitimo ministro facta. Originem habet ex veteri testamento et in lege nova initium sumpsit à tempore Apostolorum; licet quædam cæremoniæ à S. Silvestre Papa, aliisque Romanis Pontificibus additæ sint.

363. Q. I. *Quis, et quo modo consecrare possit Ecclesiam?*

R. 1.º Solus Episcopus de jure comm. est ordinarius minister Ecclesiæ consecrandæ; Canon. 4. d. 63, ubi talis consecratio dicitur esse actus, Ordinis Episcopalis, ut proinde ab alio, quam Papa simplici Sacerdote committi non possit. Valide igitur quicumque Episcopus consecrat; licet verò solus Episcopus loci, vel alius ejus nomine (c. 2. h. t.); secus consecrans sine licentia Ordinarii, etiam exemptam Ecclesiam, per annum à Missarum celebratione cessabit (Can. 28. Episcopis 7. q. 1.), et ab exercitio Pontificalium ipso jure suspensus est, Trid. Sess. 6. c. 5. de refor., ubi non revocatur privilegium datum Regularibus, ut, si Ordinarius humiliter requisitus, ultra quatuor menses distulerit consecrationem, possunt à quocumque catholico Episcopo facere suas Ecclesias consecrari, quemadmodum concessit Honor. IV Minoribus; Joannes XII Carmelitis; Paulus III Societati Jesu; Mirand. Lez. Barbos U. J. Eccles. l. 2. c. 2. n. 33. et alii.

2.º Ritus consecrandæ Ecclesiæ servandus est, prout præscribitur in

a—Agitur de hac materia in sexto h. t.—In Decreto dist. 1. de consecr. et incidenter l. q. 1. et q. 7.

Pontificali Rom.; et quamvis licita consecratio non esset, nisi die festivo nter Missarum solemnia (*Can. 3. de consecr. d. 1.*); esset tamen valida die non festivo, et extra Missarum solemnia: neque repetenda, nisi aliquid substantiale omitteretur (*Can. 20 et 26. ibid. et c. 6. h. l.*) In dubio, si nulla probatio saltē ex signis appareat, an Ecclesia consecrata sit, consecranda erit; *Can. 16 de cons. d. 1.*, ubi ratio additur: *quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum.* Collocatio reliquiarum, licet sine culpa mortali omitti non possit, non videtur tamen esse de substantia consecrationis: licet tutior sententia, adeoque in praxi sequenda id doceat cum Piasec., Azor et aliis ex *Canon. 24 et 26 de cons. d. 1.*

3.º Requisita Ecclesiæ consecrandæ sunt:—I. *Dos sufficiens* pro Ecclesiæ ministris, paramētis et aliis necessariis (*cap. 8. hoc tit. et Can. 9 de consecr. d. 1.*), exceptis Ecclesiis Regularium, quæ ex eorum redditibus conservandæ sunt.—II. *Causa devotionis* seu cultus divini, non quæstus; ut si quis Ecclesiam ædificaret eo fine, ut medietas oblationum ad eum pertineret (*c. 10. d. 1 de consecr.*)—III. Ne Episcopus pro consecratione aliquid exigat; cum hoc simoniacum esset (*Canon. 106. statvimus 1. q. 1.*), licet moderatam procurationem recipere possit (*c. 10. de Simon.*) Jejunium pridianum in Episcopo et patrone ex sola decentia videtur requiri: non verò ex præcepto Leonis in epist. ad Diodor.

364. Q. II. *Quid juris circa benedictionem Ecclesiæ?*

R. 1.º Ecclesia auctoritate Episcopi erecta, ex ejus commissione per simplicem Sacerdotē benedici potest; cum benedictio non sit alligata Ordini Episcopali, sicut consecratio. Differunt autem hæc duo non solum in ritu et cæremoniis, sed etiam in effectu; quia consecratio inhæret parietibus, eisque dirutis, perit: eontrā, benedictio inhæret pavimento, et dirutis parietibus, manet; nisi Ecclesia auctoritate Episcopi fuisset destructa, sine spe reædificationis; *Silv. Laym.*

2.º Regulares ex privilegio Leonis X benedicere possunt Ecclesias, Altaria et cæmeteria tantum ad suum usum; quo uti possunt, maximè in casu, quo Ordinarii absunt, vel ægrè benedictionem concedere volunt, compend. privil. Minor. et Societ. Jesu *v. benedicere.*

365. Q. III. *An, et à quo consecrari debeat Altare, calix cum patena, campanæ et paramenta sacra?*

R. 1.º Altare sive fixum, sive portatile, consecrari debet de jure communi à solo Episcopo; ita ut sine gravissimo sacrilegio non liceat celebrare in altari non consecrato (*Can. 19. 25. 30. 31. de consecr. d. 1. c. 5. hoc tit.*) Et quamvis Episcopus consecrationem istam, utpote annexam Ordini Episcopali, committere nequeat simplici Sacerdoti, id tamen potest Papa, ex cujus privilegio multi Abbates, ut Cassinenses, Cistercienses et alii habilitati sunt ad consecranda Altaria pro suis Ecclesiis, et accedente licentia Ordinarii etiam pro alienis, cum Ordinarius non det hanc potestatem, sed tantum restrictionem tollat; sicut Abbatī indulgendo, ut alienis subditis diœcesanis minores conferat. Idem dicendum est de consecratione calicis et patenæ. Præcepto S. Silvestri Altare debet esse lapideum ex uno quadrangulāri lapide factum, capax recipiendi calicem cum patena,

habens sepulchrum et sigillum, hoc est, cavitatem aliquam, in qua Reliquiæ SS. recluduntur (*c. 31 de consecr. d. 1.*)

2.º Consecratio et benedictio campanarum ad solum Episcopum de jure spectat: ex privilegio verò ad Abbates; Barb. et alii. Neque suspendi debent in oratoriis privatis, sed in Ecclesiis et oratoriis publicis (*cap. 10 de privil.*), et una tantum in Ecclesiis Mendicantium (*Extravag. un. de off. custod. int. com.*), cui juri prævalet alicubi consuetudo contraria.

3.º Paramenta ad Sacrificium Missæ deservientia benedici debent ab Episcopo (*Can. 39 et seq. de cons. d. 1.*) At ex privilegio Pontificio Prælati regg. in privilegiis communicantes benedicere possunt paramenta ista non tantum pro suis Ecclesiis ex privilegio Leonis X, cui innituntur declarationes Sac. Congreg., sed probabiliter etiam pro Ecclesiis alienis ex privilegio Innoc. VIII Prioribus Ordinis S. Hieronymi concessio, ut docent *Rodrig. Reiff. hic n. 52 cum cit.*; cum in dicto privilegio dicatur, eos *posse benedicere corporalia, vestimenta, ceteraque ornamenta Ecclesiastica ad cultum divinum pertinentia tam sui monasterii, quam etiam undecumque sint.* Quæ sententia firmata est praxi et consuetudine immemoriali nostrarum regionum, cui proinde non præjudicant declarationes Sac. Congregat., imò nec Bullæ Pontificiæ; nisi specialem mentionem faciant consuetudinis immemorialis (*cap. 1 de Constit. in 6.*)

Circa has benedictiones attendendam est sequens generale decretum Sac. Rituum Congreg. confirmatum ab Alex. VII 27 Septembr. 1659. relat. à Benedicto XIV. Institut. Ecclesiast. 21 circa Abbates, aliosque Prælatos usum Pontificalium habentes §. «Itaque Ecclesiasticam suppellectilem pro servitio dumtaxat suarum Ecclesiarum vel monasteriorum benedicant.

Reliqua Pontificalia extra loca ipsis Abbatibus subjecta, vel pro servitio alienæ Ecclesiæ, aut in subditos pariter alienos, etiam de licentia Ordinarii exercere non valeant; puta campanarum benedictiones, calicum et similibus, in quibus sacra adhibetur unctio, necnon minorum Ordinum collationes, ideoque sine speciali indulto pro alienæ Ecclesiæ servitio hæc peragere nequeunt; et contrafacientes puniri possunt per censuras in vim ejusdem decreti ab Episcopis tamquam Sedis Apostolicæ delegatis. Ceteri verò Prælati regulares usu Pontificalium carentes, nec pro servitio suarum Ecclesiarum consecrare possunt ea, in quibus adhibetur Sacra unctio, ut ex ejusdem S. Cong. decretis 14 Novembris 1615, 3 Decembris 1616, 2 Maji 1619, 21 Martii 1620, 7 Augusti 1621 et 20 Julii 1630. "

366. Q. IV. *Quibus casibus Ecclesia vel altare execretur seu amittat suam consecrationem?*

R. 1.º Tunc Ecclesia censetur execrari, dum vel tota diruitur, vel major pars parietum aut crustorum decedit; etsi intentio adsit ex eadem materia reædificandi (*Can. 20. d. 1 de consecr.*). Nam destructa forma rei, perit illius consecratio.—Nec obstat, quòd navis ex iisdem tabulis recompacta eadem numero censeatur (*l. 83. §. 5. ff. de V. O. l. 93. §. 8. ff. de solut.*). Nam Ecclesia quoad consecrationem non comparatur navi, sed domui; licet quoad gubernium et alios effectus eidem comparetur (*Can. 7. d. 40 et Can. 7 non turbatur 24. q. 3.*) Eontrā si minor pars parietum

diruatur, non execratur Ecclesia, etiamsi successivè per minores partes ita repararetur, ut nihil maneret de muris consecratis (*cap. 3. 6. h. t.*), quia pars major consecrata semper trahit ad se partem minorem non consecratam; et sicut moraliter idem exercitus vel fluvius manet, licet diversi milites et aquæ succedant, ita quoque eadem censetur domus aut Ecclesia, si successivè per partes repararetur: secus autem si tota domus corruat et reedificetur (*l. 10. §. 7. ff. quib. mod. usufr. am.*) Similiter si Ecclesia minor ampliatur per additionem, dummodò priorem formam non amittat, non execratur; decens tamen est, ut pars addita benedicatur.

2.º A tare execratur per enormem læsionem seu fracturam, maximè in medio, per fractum sigillum reliquiarum de consuetudine, per remotionem altaris fixi à sua basi seu structura; cum in his casibus non censeatur una, eademque forma permanere: at si fractio sit modica, maximè in cornibus, vel si altare unà cum sua basi transferatur, non censetur execrari (*c. 3. 6. h. t. Can. 19. 20. d. 1. de cons.*)

3.º Execrato altari, non per hoc execratur Ecclesia, nec econtrà; *c. 1. h. t.*, ex quo explicatur *Can. 24. de cons. d. 1.* Nam utriusque consecratio est principalis, per se stans et non accessoriè.—Nec obstat, quod polluto altari fixo, polluat Ecclesia, et econtrà: quia pollutio afficit indivisibiliter totum interius corpus Ecclesiæ, et omnia in eo fixa: execratio verò afficit solos parietes vel ipsum altare.

4.º Calix vel patena tunc censetur execrari, dum notabiliter frangitur, vel formam suam amittit; ut si pes, non rotabilis, avellatur à cuppa. Et quamvis probabilior et securior sententiã doceat, calicem per interiorem deurationem execrari, ut opus sit nova consecratione, tamen opposita sententiã Durandi, Conick, Laym., Engl. et aliorum valde probabilis est, et in praxi tuta; quia totus calix consecratus trahit ad se superficiem de novo inductam. Vide dicta *lib. 1. tit. 6.*

367. Q. V. Quibus casibus Ecclesia polluitur?

R. 1.º Quinque seqq:—I. Sepultura infidelis.—II. Sepultura fidelis excommunicati vitandi, ut dixi *tit. de sepult.*—III. Injusto homicidio voluntario, dummodò in Ecclesia inflictum sit vulnus lethale, etsi mors alibi sequatur (*Can. 19. de cons. d. 1. c. 4. h. t.*)—IV. Gravi vulnere inflicto cum sanguinis effusione copulativè, ita ut nec grave vulnus sine sanguinis effusione, nec sanguinis effusio sine gravi vulnere sufficiat (*Can. 20. de cons. d. 1. et c. fin. h. t. c. un. eod. in 6.*), ac proinde requiritur percussio mortaliter peccaminosa, ex qua sanguinis effusio sequatur.—V. Fornicatione, vel alia voluntaria seminis humani effusione intra ipsum corpus Ecclesiæ facta, modo sit notoria notorietate facti aut juris (*cit. Can. 20. et c. un. h. t. in 6. et c. 5. de adult.*) His iisdem modis polluitur cæmeterium, cum hoc discrimine; quod polluta Ecclesia, censeatur pollutum cæmeterium, tanquam accessorium; non econtrà. Quòd si duo cæmeteria divisa sint pariete, uno polluto, alterum non polluitur, nisi forsitan pollutio accideret in porta, quæ utriusque cæmeterii causa aperta est.

2.º Effectus violatæ Ecclesiæ et cæmeterii est, quòd in illa divina celebrari non possint, nec in isto cadavera fidelium sepeliri, donec reconci-

lientur, nisi in casu necessitatis pro viatico; tunc enim sacerdos in Ecclesia violata, si alia non adesset, celebrare posset (*Can. 11 et 12. de cons. dis. 1. de consensu tamen Ep. S. D. p. 3. q. 83. art. 3. ad 2.*) Si sacerdote celebrante, violatur Ecclesia ante Canonem, dimittatur missa, si post Canonem, non dimittatur (*Rubr. miss. tit. de defect. in minister.*) Ceterum si quis celebraret in Ecclesia polluta, vel sepeliret in cæmeterio, graviter peccaret, et arbitrio Ordinarii puniri posset; sed non incurreret censuram vel irregularitatem, cum id nullo jure statuatur.

368. Q. VI. Quomodo Ecclesiæ reconsecranda aut reconcilianda sit?

R. 1.º Si Ecclesia execrata fuit, non aliter consecrationem recuperat, nisi ritu ordinario, quo Ecclesiæ consecrantur.—2.º Si Ecclesia consecrata polluta fuit, de jure comm. reconcilianda est per Episcopum, et non per simplicem sacerdotem (*c. 4. 9. h. t.*), nisi Papa ei committeret hanc reconciliationem. Ritus hujus reconciliationis est, quòd Ecclesia aspergatur aqua cum vino et cinere et sale juxta Pontif. Rom. benedicta per Episcopum.—3.º Si Ecclesia benedicta polluta fuit, per simplicem sacerdotem reconciliari potest aspersione aquæ lustralis, etiam licentia Episcopi non expectata, ut comm. tenet ex *c. fin. h. t.* ibi: *aqua protinus exorcizata lavetur, ne divinae laudis organa suspendantur.*—4.º Regulares in privilegiis communicantes ex privilegio Leonis X Minoribus concessio reconciliare possunt Ecclesias pollutas etiam consecratas, aqua per ipsosmet benedicta, si distent ab Episcopo duabus dietis, seu octo vel decem leucis germanicis, vel si Episcopus est absens aut sedes vacet; secus si Episcopus tam procul non distet, aqua per ipsum benedici debet; Barbos., Rodriq., Engl., Reiff. n. 27. et alii Comp. priv. Min. v. *benedicere* et Societ. Jesu v. *Ecclesia.*—5.º Sola celebratione missæ Ecclesia violata non reconciliatur, ut communis tenet ex *c. 4. et 9. h. t.*; alias frustrà talis forma hujus reconciliationis præscriberetur. Oppositam tenent Saa et de Castro ex *Can. 24. de cons. d. 1.*, sed Canon iste non agit de Ecclesiæ pollutæ reconciliatione, sed declarat quando Ecclesia execrata consecranda sit. Ceterum, si quæ expensæ fiant in hac reconciliatione, eas præstare debet, qui Ecclesiam violavit.